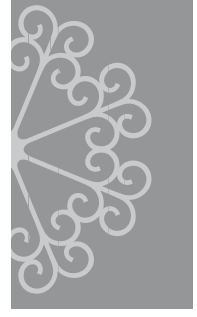

בית מדרש

361

בשבילי הפרשה

פרשת מטות-מסעי תשע"ט

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	7:59
Brooklyn, NY	7:52
Chicago, IL	7:47
Johannesburg, S. Africa	5:23
Lakewood/Deal, NJ	7:51
London, UK	8:32
Los Angeles, CA	7:35
Manchester, UK	8:45
Monsey, NY	7:53
Montreal, Quebec	8:03
Passaic, NJ	7:53
Toronto, Ontario	8:21
Yerushalayim	7:00
Zurich, Switzerland	8:40

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

מטות מסעי

מצוות התלויות בארץ

רש"י פ' מסעי ל"ד ב' כתב ונבולות הארץ לפי שהרבה מצוות נוהגות בא"י, ומשמע דעבר הירדן אין בו מצוות התלויות בארץ. וע פרשת דרכים, דרוש ח', הוכיח כי ממה שהכניסו ה' לארץ סיחון ועוג אלמא אין דין עבר הירדן כמו א"י.

אך הביא ראייה ממשנה ביכורים פ"א מ"י דממעט ארץ סיחון ועוג מביכורים מפני שאינה ארץ זבת חלב ודבש ומשמע דלולי זה היה חייב ביכורים. ועוד הביא מתרומות ומעשרות שחייבין מה"ת כמ"ש מרן הב"י בסכ"מ פ"ב דביכורים שצ"ל למהר"ק ושם במהר"ק כתב כי לענין תרומות ומעשרות. ועוד הביא הפרשת דרכים ראייה מהרמב"ן פ' מטות שכתב דלא צוה פרשת גיעולי כלים במלחמת סיחון ועוג כי היה מלחמת מצוה והותרו קידולי דחיויר, ומוכח דעבר הירדן בכלל א"י. (ובאמת בבעלי התוס' עה"ת פ' מטות טען על רמב"ן דאינו בכלל כיבוש א"י אלא מה שכבש יהושע).

(וע' ישועות מלכו ריש הל' תרומות שתי' קו' הפרשת דרכים דכונת הרמב"ן דמלחמת סיחון ועוג היה מלחמת מצוה משום מצות לא תחיה כל נשמה כי הם היו משבעה אומות וברחו לעבר הירדן אבל לא היה בזה מצות כיבוש א"י אלא שנתקדש א"י כמדין כיבוש רבים ע"ש. ויש להעיר על דבריו ממה שכתב הרמב"ן עצמו במ"ע שהסופר הרמב"ן מצוה ד' דמלחמת סיחון ועוג היה מלחמת מצוה משום מצות ישוב א"י, וכתב הרמב"ן דבדאי אין המצוה משום לא תחיה כל נשמה כי אין זה אלא בשעת מלחמה ע"ש, ונמצא דשפיר הקשה הפרשת דרכים. וש"ד דבלא"ה מפורש שם ברמב"ן פ' מטות כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא וצ"ב בת' השיעות מלכו).

והנה קנין קושית הפרשת דרכים איך הכניסו ה' לעבר הירדן כיון שקדוש כא"י לדעת הב"י לענין תרומות ומעשרות, כמו כן ק' על משה רבינו בעצמו שרצה ליכנס לא"י. ובוסטה ל"ד ע"א אמרו מפני מה נתאוה משה ליכנס... אלא הרבה מצוות וצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל. וכפשוטו נראה כוונת הגמרא דקאי על מצוות התלויות בארץ, אך ק' דכבר היה בעבר הירדן ולדעת הב"י חייב שם בתרומות ומעשרות ומה חסר לו ואמאי רצה משה ליכנס לא"י והרי עבר הירדן חייב במצוות כא"י לדעת הב"י.

אך לזה ל"ל כמ"ש בתשב"ץ ח"ג קצ"ט (מובא כאן בכלי חמדה) דכונת הגמרא משום דבכורים אין חייב אלא בא"י (וזה רק לר' יוסי דבכורים פ"א מ"א, אך ברמב"ם ריש הל' בכורים משמע דגם לת"ק אינו מחייב אלא מדרבנן, ומה"ת פטור דאינו זבת חלב ודבש כמו לר' יוסי), וכן שלש מצוות וצטוו ישראל בבכורים לא"י (טנה' כ' ע"ב) וכן הפרשת ערי מקלט (ע' מכות דף י'), וזהו דאמרו בגמ' הרבה מצוות. וכן הריגת ז' עממין. (וצ"ל דאף דעבר הירדן קדוש בקדושת א"י מ"מ זוה"כ דדיינים אלו רק בא"י גופא).

וע"ע משך חכמה ר"פ ראה שהקשה אמאי לא תי' הגמ' שנתאוה משה משום מצות ישוב א"י, ותי' כי מצות ישוב א"י אפשר לקיימה גם בעבר הירדן. ונראה פשוט דכוונתו כמו שכתב הב"י לענין שאר מצוות התלויות בארץ דדינו כא"י. אך ק' דא"י מה תי' הגמ' הרבה מצוות כמו תרומות ומעשרות והלא כמו שמקיים ישוב א"י בעבר הירדן ה"ה קיימים שם שאר מצוות התלויות בארץ. וי"ל דמפרש הרבה מצוות היינו כמ"ש התשב"ץ.

דברי הובותינו

איש כי ידור נדר לה' (לג)

וברמב"ן הקשה: הא נדר חל רק על החפצא, וא"כ האומר הרי עלי קרבן איך חל נדרו, הרי זה אגברא ולא אחפצא? ותירץ: זהו חומר בנדרי הקדש מפני שיש בהן חפץ, שכשיפריש קרבן יאסר גוף הקרבן להדיוט, לכן משעה שנודר חל הנדר על נכסיו.

והקשו האחרונים: א. מה שיחול ההקדש א"כ על הבהמה אי"ז מכה הנדר אלא עשיה חדשה? ב. לכאורה האומר הרי עלי עולה מתחייב להביא קרבן לגבוה, והפרשת הקרבן א"כ היא רק הדרך לקיים את דבריו ולהביא קרבן, אך אין ההקדשה באה מכה דיבורו הראשון, וא"כ איך חל הנדר על הגברא?

ותירץ מרן רה"י הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל: צ"ל שהאומר הרי עלי קרבן אינו מתחייב להביא קרבן, אלא מתחייב להחיל הקדש של קרבן בבהמה.

מרן רה"י הגאון רבי אריה ליב פינקל זצוק"ל

ו' באב תשע"ו

מתוך שיחה עם גיס מרן זצ"ל הגאון רבי אביגדור נב" נצל שליט"א ובנו רבי עקיבא שליט"א.

מה זכור מימי עברו של ר' אריה זצ"ל בצעירותו בטרם נר

דעה גדלותו כל כך?

הוא היה עמל בתורה כל ימיו. סיפרו, שבביתו היה עוני מחריד, ובחדר הספרים שלמד שם עם חברותא, מידי חורף לא רק שהייתה רטיבות, היו יורדים גשמים שהיה דלי בסלון כל החורף בכדי לכנוס את הגש"מים כדי שלא יהרוס הגשם את כל הבית.

עוד סיפרו, שאחד משכניו היה חולה והוצרכו לבנות מעלית בבניין, והוצרכו להפקיע חלק מהגינה שהייתה בבעלותו

וא"כ מכה הדיבור הזה חל ההקדש א"כ כשיפריש בהמה לקרבן, ונמצא שהנידר שאומר קעת חל על חפצא של בהמה לכשיפרישנה, שאז הוא מקיים את נדרו שנדר כשאמר הרי עלי קרבן.

והא דבאמר "הרי עלי" אם נאבד הקרבן חייב להביא בהמה אחרת משא"כ באומר "הרי זו", היינו משום חיוב אחד ריות שחייבה התורה את האומר הרי עלי, מהפס' ונרצה לו לכפר עליו' כמבואר בגמ' (מגילה ח.) "כיון דאמר עלי כמאן דטעין אכתפיה דמי", והיינו משום שבא"מירת "הרי עלי" יש משום קבלת אחריות על ממון ההקדש שיהיה ברשותו, אך לא משום שחל הנדר אגברא.

נמצא א"כ שבהפרשת הקרבן קיים את נדרו, והא דחייב א"כ להקריבו היינו משום שהוא הבעלים על ממון ההקדש שברשותו החייב בהקרבה להכנתה, ואם לא יקריבו יעבור על "בל תאחר" ולא יקיים את דינו של ההקדש שברשותו.

נערך ע"פ שיעור ע"מ נדרים

לשם כך. אותו שכן ניגש לכל השכנים לבקש רשות, והוא רצה לפצות כל אחד מהשכנים. כשניגש לר' אריה ושאל כמה עולה ורוצה לשלם זאת, השיב לו רבי אריה: וכי אתה חושב שאני כזה רשע? אני מנסה כל העת לעזור לך ורק אינני יודע איך, והנה כשאתה חולה ואני יכול סוף סוף לעזור לך, אני אקח כסף על כך?! ולא הסכים לקחת על כך פרוסה, וזאת למרות שחי בדחוקת גדולה.

יחד עם זאת, היה סמל הפשטות והיה אח טוב לאחיו ולאחיותיו ע"ה. והיה איש טוב עם לב ענק לתלמידיו ולכלל ישראל. ויחד עם זאת היה אריה בתורה, כי מעלתו הייתה שה'טוב לב' שלו לא בא על חש"בון הלמדנות והיגיעה בתורה, ניתן להיות אריה ולהיות אריה למרכבה, ובכך חסרונו הגדול מורגש היטב.

יתד נאמן - מוסף שבת קודש ואתחנן תשע"ו

התורה ואהבת ה'

וביאר הרמב"ן שהפסוק "ושבת עד ה' אלוקיך" אינו מדבר על מי ששב כבר, אלא על 'הבא ליטהר' שמסייעין בידו, וזה לשון הרמב"ן; "ומל ה' אלוקיך את לבבך" - זהו שאמרו (שבת קד). הבא ליטהר מסייעין אותו, מבטיחך שתשוב אליו בכל לבבך והוא יעזור אותך'.

וכן מבואר בדברי רבינו יונה (ריש שערי תשובה) וז"ל; והתבאר בתורה כי יעזור השם לשבים כאשר אין יד טבעם משגת, ויחדש בקרבם רוח טהרה להשיג מעלת אהבתו, שנאמר "ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך. ואומר בגוף הענין "ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך" - להשיג אהבתו.

הרי, שאמנם יש ביד טבע האדם לעשות תשובה מיראה, ותשובה זו גם מקובלת לפני הקב"ה, אולם תשובה מאהבה היא דרגא גבוהה ומובחרת יותר, ואף שאין ביד האדם מצד טבעו יכולת לשוב בתשובה מאהבה, אך כיון שבא האדם ליטהר - מסייע בידו הקב"ה להשיג מעלת אהבתו ולזכות לתשובה שלימה מאהבה.

ותופסי התורה לא ידעוני

ואף שאהבת ה' מצות עשה היא בלבד, אולם היא עיקר העיקרים שבתורה, וכל עיקר לימוד התורה הוא למען אהבת ה', שע"י לימוד התורה מכירים את הקב"ה ומגיעים לאהבתו, ובאהבה זו דבקים בו ובתורתו עד שנעשים אחד ממש - 'קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא'. ולימוד התורה שאינו מביא לידי אהבה - הרי העיקר חסר מן הספר. ואמנם אף היראה עיקר גדול בתורה היא, ולימוד בלא יראה אינו מביא לחיי העוה"ב, וכדאמר להו רבא לרבנן (יומא עב): 'במטותא מינייכו לא תירתון תרתי גיהנם', אלא שעל ענין היראה אין להקשות 'כי צד היא היראה', שאף שגם בה אין מעשה, מכל מקום ענינה ברור ומבואר, שמתוך התבוננות בתוכחות ובעונשים אדם מגיע ליראה, וכן מתבאר מדברי רבינו יונה כי לשוב מיראה זה יש כח ביד טבע האדם, ורק לגבי האהבה הוא

"כי אתה אלוקים אמת ודברך אמת וקיים לעד" (תפילת ר"ה) - רק הקב"ה ודברו שהוא התורה הם אמת וקיימים לעד, ומלבדם הכל הוא זמני ובלא קיום, ולכן עיקר חובת האדם בעולמו הוא להיות דבוק בקב"ה, ורק מי שיזכה להדבק בקב"ה ובתורתו, הוא אשר יזכה לחיי נצח להיות קיים לעד. ודביקות זו היא על ידי אהבה, אהבת ה' היא הדביקות הגדולה בו.

והנה שאלו חז"ל (ספרי, הובא שם ברש"י) על הפסוק "ואהבת את ה' אלוקיך" (דברים ו, ה) 'כי צד היא האהבה'. ואמנם לא מצינו שישאלו חז"ל שאלה זו על שאר מצוות, כגון כיצד היא מצוות ציצית, כיצד היא מצוות תפילין וכדו', לפי שכל המצוות יש בהם מעשה ומפורש כיצד לעשותם, אולם מצוות האהבה אין בה מעשה כי אם הרגשת הלב, ועל זה באה שאילת חז"ל 'כי צד היא האהבה', כיצד ניתן להשיג הרגשת לב זו.

ובאה על כך התשובה בדבריהם; "ואהבת את ה' אלוקיך וכו' והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצוך היום על לבבך" וכו' - כיצד היא אהבה - "והיו הדברים האלה", שמתוך כך אתה מכיר בהקב"ה ומדבק בדרכיו. - על ידי "והיו הדברים האלה" שזהו לימוד התורה, אדם מגיע להכרת הקב"ה, וזהו סגולתה של התורה שמתוכה האדם מכיר את הקב"ה. ומתוך הכרת הקב"ה, היכרות אישית ולא מתוך שמיעה מאחרים, אדם עומד על מידותיו ודרכיו של הקב"ה, ומתוך הכרת דרכיו שהן כולן חסד ורחמים, מתוך כך דבק הוא בבואו ובאהבתו.

השגת האהבה צריכה סייעתא דשמיא

ואמנם השגת האהבה היא מדריגה גבוהה שצריך לה סייעתא דשמיא מרובה, אכן הנה אמר הכתוב "ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו וכו' ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלוקיך" (דברים ל, ב-ו), ועמד על פסוקים אלו הרמב"ן, שאחר שנאמר "ושבת עד ה' אלוקיך", הרי שמדובר באלו ששב בתשובה, וא"כ מה צורך עוד בהבטחת "ומל ה' את לבבך".

"התנערי מעפר קומי"

בפיוט 'לכה דוד' פתח הפייטן בשני הבתים הראשונים בכבוד השבת - "שמור וזכור בדיבור אחד", ו"לקראת שבת לכו ונלכה", אולם לאחר מכן המשך הפיוט הוא בענין הגלות והגאולה - "מקדש עיר מלוכה קומי צאי מתוך ההפיכה".

ויש לבאר, כי במשך ימי השבוע האדם עסוק במעשיו ועניניו, ואינו פנוי להתבונן ולשוב בתשובה, אך בבוא השבת נפנה הוא מכל עסקיו, וזוהי העת הראויה להתעורר לתשובה, ובכך להגאל מן הגלות, ולכן אומרים אנו - "התנערי מעפר קומי לבשי בגדי תפארתך עמי".

ועל כן עתה בפרוס השבת כנפיה, זהו הזמן להתעורר מסילוקו של צדיק. [ולא יהיו הדברים כהספד, אלא דברי התעוררות בלבד].

מיתת צדיקים

אמרו חז"ל (ר"ה יח, ב) "שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו", כחורבן הבית ממש. כל חורבן הבית והגלות הקשה והמרה שבאה בעקבותיו היה כדי שיתעוררו ישראל וישבו בתשובה, וכן מיתת צדיקים גם היא נועדה לעורר את עם ישראל לשוב אל הקב"ה.

ידוע שרבינו הגר"ש זצ"ל היה חד בדרא, ואמנם היו עוד גדולים וגאוני תורה, אולם כולם נפטרו ומהם נשאר הגר"ש זצ"ל לבדו, עד שהיה ממש חד בדרא. וידוע שהיה יחיד בענין זה, שיגע ועמל בתורה כמעט מאה שנה ללא הפסקה, וכל מעייניו היו נתונים ללימוד התורה בלא התענינות בשום דבר אחר, רק עמל התורה הקדושה בטהרתה היה נגד עיניו, בפרישות מכל עניני העוה"ז באופן מופלא.

ויש להתבונן, מה מביא את האדם להתייחד במעלה זו של גיעת התורה והתמדתה.

השגת האהבה ע"י לימוד התורה

הנה בלימוד התורה הקדושה, מלבד מה שמקיימים בזה את רצון הבורא ית"ש, אשר זו תכלית ביותנו לעולם, יש בלימוד התורה מטרה נוספת שעליה יש לעמוד עתה;

1. לזכר רבינו הגר"ש אלישיב זצוק"ל.

אינו מתעניין בחבירו, ועל כן אינו מתעורר לשוב בתשובה. ואכן עדיין השטן הזה מרקד בינינו ולא שבנו מעון שנאת חנם ועל כן מתעכבת גאולתנו.

לכן, יסוד הכל הוא אהבה, אהבה בינינו לקב"ה, לאהוב את הקב"ה מתוך לימוד התורה והכרת דרכיו, שכולן טוב וחסד, "טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו". וכן אהבה בין ישראל לבין עצמם, לחיות בשלום ואחדות, שזו מעלתם ותפארתם של ישראל, ועל ידי זה "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא".

אחת שאלתי

"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש - שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לדוד המלך ע"ה לא היתה אלא בקשה אחת - "שבתי בבית ה'", לשבת ולהגות בתורה, וכידוע חיבר דהמל"ה את פרק ק"ט שבתהילים שכולו מיוסד על אהבת התורה ובקשת השגתה.

רבינו הגר"ש אלישיב זצ"ל לא היתה לו בחייו אלא משאלה אחת - לימוד התורה וידעתה, לא העסיק אותו שום ענין אחר בעולם, רק הדביקות בתורה. וכל כך למה - "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו", כיון שעל ידי התורה זוכים לראות בנועם ה', להכיר את הקב"ה ולהדבק בו.

נזכה כולנו לעמול בתורה ולא לעסוק בשום ענין אחר, ומתוך כך נגיע להכרת הקב"ה ולאהבתו, שזהו כל עיקר לימוד התורה, ובכך נזכה לאהוב איש את רעהו ולהגיע למעלתם של ישראל - "גוי אחד בארץ", ובזכות זה נזכה אנו בני התורה, ועמם כל בני ישראל, לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

אינן מאוחדות ואין שלום בתוכם, ולכן אין אומה שהיא אחת, ורק עם ישראל יש בהם מעלת האחדות, ולכן נקראים הם 'גוי אחד בארץ'.

וטעם הדבר, לפי שכל האומות אין להם רצון אחד, אלא איש איש רצונו ותאותו, וכאשר כל אחד הולך רק אחר רצונותיו לא שייך אחדות, כיון שחפץ כל אחד למלא תאוותיו הוא, ואין תאוות ורצונות כולם עולות בקנה אחד, ומזה מתהווה מחלוקת ופירוד (ע"י שע"ת א, לא). ודם רב נשפך לאורך כל הדורות, על מנת לספק את רצונותיהם של האומות.

אבל עם ישראל יש להם רצון אחד בלבד, לעשות רצון אבינו שבשמים, ומתוך כך שלום ביניהם ונעשים 'גוי אחד'. כי באהבת הקב"ה והתשוקה להידבק בו, מתוך כך אין לישראל רצונות אחרים מלבד להידבק בקב"ה ובתורתו, ועל ידי זה נעשים אחד בינם לבין עצמם ודבקים ומתייחדים עם אבינו שבשמים, ולכן "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא".

וכידוע חומר ענין השלום, שעליו חרב ביהמ"ק השני, ואף שעסקו בתורה וגמילות חסדים, לא נחרב אלא על שנאת חנם. וזהו קשה אף מג' עבירות שחרב עליהם בית ראשון, ואף שהם חייבי מיתות ב"ד שדינם ביהרג ואל יעבור, שנאת חנם קשה מהם, כיון שבג' עבירות אדם יודע שחטא ויכול לשוב בתשובה, אולם בשנאת חנם האדם אינו מרגיש שחטא, כיון ששנאה אינה מעשה מובהק וברור, אלא הרגשת הלב, וקשה לאדם לעמוד על כך שהוא שונא את חבירו, [ובפרט לדברי רבינו הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, שבכלל שנאת חנם גם כאשר

שהוצרכו לפרש כיצד היא האהבה.

ועל דבר זה מצאנו בהפטרה השבוע מג' דפורענותא; "הכהנים לא אמרו איה ה' ותופשי התורה לא ידעונו" (ירמיה ב, ח), דיבר הנביא בתופשי התורה ולומדיה, ועליהם תבע שלא ידעו את ה'. והביאור הוא, כי לומדי התורה שבדור החורבן אף שהיו עוסקים בתורה - לא השכילו להכיר מתוכה את הקב"ה ולהדבק בדרכיו, ולא זכו להגיע לאהבתו, ועל כך נתבעו; "תופשי התורה לא ידעונו" - לא הכירו אותי מתוך לימודם, וכיון שלא הביא אותם לימודם להכרת ה' ואהבתו, היה חסר עיקר התועלת בלימודם, ולא זכו שתגן עליהם תורתם.

לימוד תורה נכון ואמיתי הוא רק כזה המביא לידי הכרת ה' והליכה במידותיו ומתוך כך לאהבתו יתברך.

'ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ'

והנה בין דרכיו של הקב"ה מצינו מדותיו שהוא רחום וחנון, ו'מה הוא רחום אף אתה היה רחום וכו', אולם דרך אחת מצינו שכוללת את הכל, והיא השלום. שמו של הקב"ה הוא שלום, ותורתו כולה נועם ושלום, כמאמר הכתוב (משלי ג, יז) "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

וכן כל מעלתם של ישראל היא השלום, ובזה יתרונם על כל אומות העולם. וכמו שאומרים אנו בתפילת מנחה של שבת - "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ואין פירושו רק שישראל הם אומה אחת לעומת הגויים שהם שבעים אומות, שהרי כל אומה ואומה של הגויים היא אחת, שאין שתי אומות כמותה, אלא ביאורו שישראל הם אחד בינם לבין עצמם, כיון שכל האומות

The Three Weeks

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15

Churban: An Opportunity for Closeness

Harav Hagaon Yehuda Wagshal Shlita

We are now in the period of Bein Hametzarim, beginning the Nine Days. It's the time of *churban*, of *galus*. And many people feel uncomfortable about this time, because on one hand we're supposed to be sad, but on the other hand a lot of people don't really feel sadness. It's very hard to connect with the concept of the Beis Hamikdash and feel the lack of *hashra'as hashcheinah*, which is so beyond our comprehension. And that's in a better scenario. For some people, the main talk during the Three Weeks is all about after Tisha B'Av – where am I going after Tisha B'Av, what are we doing after Tisha B'Av, etc. Before Tisha B'Av they're just waiting for after Tisha B'Av.

Of course, that's not what this time is supposed to be. Bein Hametzarim is a time of *avodas Hashem* like every other *tekufah* of the year.

I would like to focus on one point that can be a catalyst for contemplation and growth during these days of Bein Hametzarim. On one hand, these days of *churban* and *galus* are, by definition, a time of distance from Hakadosh Baruch Hu. On the other hand, we find two places where Chazal tell us that this is also a time of *kirvah* to Hashem and *ahavah* that cannot be achieved at other times.

The Gemara (*Yoma* 54) states that when the non-Jews entered the Kodesh Hakodoshim when they were destroying the Beis Hamikdash, they saw that the *keruvim* were embracing each other. This was a sign of extreme *ahavah* that Hakadosh Baruch Hu was showing Klal Yisrael, and although the time of the *churban* Beis Hamikdash was the worst time for Klal Yisrael, it was actually a time of tremendous *kirvah* and *ahavah*.

A similar idea is derived from the *passuk* in *Eichah* that states: כָּל רִדְפֵיהָ כָּל הַשָּׁמַיִם בְּיַד הַמְּצַרִּים. The word רִדְפֵיהָ can be read as *rodeif Kah*, and the *passuk* can be explained to mean that anyone who pursues Hashem during Bein Hametzarim will reach Him. In the good times, we won't necessarily be able to find Hakadosh Baruch Hu, but if we seek Him during the difficult times we will be able to reach him. This ability to reach Hashem also

reflects *kirvah* and *ahavah* to Hakadosh Baruch Hu.

These two ideas of *kirvah* – the *kruvim* embracing each other and the opportunity to pursue and reach Hakadosh Baruch Hu – come from two opposite directions. The embrace of the *kruvim* is Hakadosh Baruch Hu showing his *ahavah* towards us, and the search for a higher level of closeness to Hakadosh Baruch Hu that is available during the time of *churban* and difficulty is Klal Yisrael's initiative.

I would like to discuss each of these two ideas in greater depth.

The Sendoff Embrace

The Gemara's statement about the *kruvim* embracing each other at the time of the *churban* seems to contradict a teaching of the Gemara in *Bava Basra* (99). The *kruvim* are described in the Torah as facing each other – וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו – and in *Divrei Hayamim* as facing outward: וּפְנֵיהֶם לְבַיִת. The Gemara in *Bava Basra* reconciles this apparent contradiction by explaining that when Klal Yisrael is fulfilling Hashem's will, the *kruvim* face each other, which is a sign of Hashem's closeness, and when Klal Yisrael is not doing Hashem's will, Hashem turns away from us, so to speak, and the *kruvim* express that distance by turning away from each other.

We would assume that at the time of the *churban*, when Klal Yisrael reached the nadir of not fulfilling Hashem's will, the *kruvim* would have faced away from each other. Yet Chazal tell us the opposite: not only were they facing each other, but they were actually embracing, which is a stronger sign of affection and love. How can that be?

Perhaps we can explain this according to a *meshal* that the Chofetz Chaim brings in his *sefer Shem Olam* in a different context, related to the topic of *emunah*. Imagine that a father has a few children who grow up and build their own homes. One child became extremely prosperous and successful. Another child managed to earn a living, but when he

encountered major expenses – Yom Tov, or a wedding – he needed some help. And a third child just couldn't make a living; whatever business he tried his hand at did not succeed.

The father loves all of these three children, but which one receives the most attention and concern from him? The rich one is independent and has everything he needs; the father speaks to him, but he doesn't have to be closely involved in his life. The second child, the father has to help here and there, writing him a check for Yom Tov, or getting involved when there's some other major expense. But it's the third child, the one who can't get his act together, who receives the most attention from his father. The father is filled with *rachmanus* for this child, and is involved in his every step, helping him out and trying to put him on his own two feet.

The same is true of Klal Yisrael at different times. When Klal Yisrael is at its best and doing well, Hashem is very happy with us. But when Klal Yisrael becomes poor and dysfunctional in their *ruchniyus* and is incapable of standing on its own two spiritual feet, Hakadosh Baruch Hu has to be closely involved with us, just to keep us going.

That close involvement is represented by the embrace of the *kruvim*. At that difficult time, when we were going into *galus* and facing a situation in which it would be very hard to function as Yidden, Hashem was showing us that He would be closely involved with us. On one hand, it was a time of *churban* and sadness, but on the other hand, because of that very *churban*, Hakadosh Baruch Hu had to become more engaged in our lives than at times when things were going well. This couldn't be a time of distance, even though Klal Yisrael was not fulfilling Hashem's will, because if Hashem had distanced Himself, that would have been the end of us; we would never have been able to get through *galus*. Hakadosh Baruch Hu had to embrace us at that moment and maintain that closeness throughout the *galus* in

order for us to survive on some level.

True Love vs. Self-Love

Then there's the concept of *כל רדפיה השיגוה בין המצרים*: that a Yid has a greater opportunity to initiate closeness to Hakadosh Baruch Hu at a time of *churban* than at times when things are going well. The *Mesilas Yesharim* expresses a similar idea in the *perek* about *chassidus*, when he explains that it's easy to love Hashem when things are going well, but if a person manages to see Hashem's Hand when things are not going well and love Him even then, that's pure *ahavas Hashem*.

When everything is going well, it's very possible that a big chunk of our love for Hashem is really love for ourselves. Often, when a person thinks he loves someone, it's because that person is making him feel good. His love for the other person is bound up with a lot of self-love. Similarly, in good times we may think we're loving Hashem, when actually we're loving all the good that He is showering on us. But when a person is going through a hard time and still feels love for Hashem, that is a sign of true loyalty and *ahavah*.

This pure *ahavas Hashem* can be attained only during difficult times. Therefore, although we certainly do not relish times of *churban* and *galus*, these times present unique opportunities to feel Hashem's love and also to work on attaining true, selfless *ahavas Hashem*.

This is relevant to Klal Yisrael as a whole, and to every individual on a personal level. Every person goes through painful times – their personal *Bein Hametzarim* – and the *avodah* during these times is to realize that even though it's hard, the very difficulty presents an opportunity to feel Hashem's *kirvah* and *ahavah* and show Him *kirvah* and *ahavah* as well.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by

